

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvl.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvl.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilno političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Posilans, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

„Razkrinkano lopovstvo“.

Vsled poročila lista »Politika«, da je državni poslanec Plantan imenoval češko politiko »otročje«, katero poročilo je soglašalo s poročili še drugih, in sicer dunajskih listov, in celo mladočeških »Narodnih listov« — prinesli smo v številki »Edinosti« od 9. t. m. članek pod naslovom »Slovenska delegacija«, doposlan nam s Štajerskega, v katerem je dopisnik pač grajal z ostrimi besedami tako izjavo, a to vendar le mimo-gredé, dočim je v prvi vrsti porabil to priliko, da je grajal sploh postopanje slovenske delegacije v državnoembzboru, o čemer ni priznašal tudi »Slovenca«, ki se je veselil izjave Plantanove, češ: sedaj naši liberalci ne bodo nič več veljali! »Slovenca« je namreč naš članek apo-trofiral doslovno tako-le:

»Tako vedenje ni nič manj otročeje, nego so besede liberalnega poslanca. »Slovenčeve« besede pričajo istotako o popolnem neumevanju notranjega položaja v Avstriji in o nevarnosti za Slovane, spjjeni s tem položajem«.

Iz tega je vendar razvidno, da so na šega člankarja vodili najboljši nameni, da mu ni bilo do tega, da iz kakoršnjih-koli strankarskih ozirov ali iz osebnega nasprotstva napada osebo ali stranko, ampak da je hotel grajati postopanje slovenske delegacije sploh — o čemer je bil v dobri veri, kar se tiče vsebine govora Plantanovega, ker so o njem poročali v gorjem zmislu različni listi in še z dodatkom, da se je po opazki mladočeškega poslanca Formaneka, da je žalostno, da je gosp. poslanec Plantan imenoval mladočeško politiko »otročje«, slišal od strani mladočeških poslancev mejklic: »In k temu še Slovan!«

Ravno tako mora priznati vsakdo, da je bil naš člankar v tej dobri veri popolnoma opravičen grajati z najostrejšimi izrazi besede Plantanove, katere je na podlagi poročil raznih listov moral smatrati kakor v resnici izrečene!

Dva dni potem, ko smo objavili omenjeni članek, istotako v dobri veri, pa nam je doposlal g. državni poslanec Plantan popravek, sopodpisn od g. državnega poslanca Formaneka, s katerim izjavljata, da ni res, da se je tako izrazil ter da ni res, da je po-

slanec Formanek se svojo opazko mislil poslanca Plantana (prvega kontra govornika o nujnosti), temveč da je mislil poslanca Ellenboga (prvega kontra govornika v generalni debati o krošnjarskem zakonu).

Ta popravek smo objavili takoj v številki od 12. t. m. ter smo naglašali v pripombi, da smo morali verovati svojemu dopisniku tembolj, ker je v istem zmišlu poročala »Politika« in ker so slično poročali tudi drugi listi, kar sta pripoznala tudi popravljalec sama.

Ozirom na to smo pripomnili z vso pravico, da smo opravičeni, a v zaključku smo izjavili doslovno: »Zatrdilo gospoda poslanca Plantana, da on ni storil navedenega, pripisovanega mu izreka, moramo pa, kakor Slovani in sobojevniki Čehov, le z zadoščanjem vzeti na znanje.«

Kdor trezno misli in objektivno sodi, mora priznati, da je bilo naše postopanje popolnoma lojalno.

Ne pa tako »Slovenski Narod«, ki nas je takoj drugi dan napal tako, kakor zna le on — in s tem je rečeno dovolj!

V članku »Razkrinkano lopovstvo« je napadal najprvo »Slovenca« radi iste stvari, potem pa naš list, o katerem piše, da so njegova natelevanja še »impertinentnejša«, kakor »Slovenčevi« napadi, da se je morala »Edinost« prej prepričati, nego je verjela »Slovenca«, da, dočim je Formanek kakor dostojen mož izdal izjavo, v kateri poudarja, da se svojimi opazkami ni mislil poslanca Plantana, temveč Ellenboga, ni »Edinost«, ki je posl. Plantana podlo napadla, dala Plantanu primernega zadoščanja, ampak le jemlje na znanje Plantanovo zatrdilo, da tega sploh ni govoril ter da »Edinost« brezvestno in lahkomišlno napada, kadar gre za pristaše narodno-napredne stranke.

To, kar si je dovolil »Slovenski Narod« proti našemu listu, je pač vrhunec podlosti, impertinentnosti in nesramnega zavijanja! Dokazano je, da »Edinost« nikakor ni verjela »Slovenca«, ampak je imela pred sabo poročila »Politike«, raznih dunajskih listov in celo mladočeških »Narodnih listov«.

Radi tega, da je verjela vsem tem, se jej pač ne more očitati brezvestnosti in lahkomišelnosti! Kar se pa tiče izjave našega lista na popravek, je infamno zavijanje, besnost. Koliko pa so še le trpeli ranjenci! Neki mlad Bur je z vso silo butal z glavo ob ostro pečino, da bi tako nekoliko oglušil grozno bolečino, drug, s prestreljenim vratu, vrgel se je z blaznim krobotom črez pečino v prepad. Neki Bur, kateremu je granata odtrgala obe nogi, odgrizel si je na roki kos mesa ter pil lastno kri, da bi si tako potolažil grozno mrzlično žejo.

Sovražni pešci, katere je ustrajnost Burrov na kopji še bolj razdražila, so se medtem zopet za kakih sto korakov približali kopji. Njih puške so neprenehoma pokale, a topničarji začeli so še hitreje metati granate na kopjo. Dozdevalo se je kakor da se pečine zdrebe v prah vsled ularcev granat. Streljanje Burov je postalo nekoliko redkejše.

Van Rath je dobro zavarovan neprenehoma streljal iz skale na sovražnika. Pokanje sovražnih pušk in na to tudi topov je slednjič ponehalo, van Rath pa je na to zapazil na ravnini belo zastavo, na kar je tudi on zapovedal svojim Burom, naj prenehajo streljati.

»Abraham, ti še vedno ne misliš na to, da bi se podal?«, vprašal je Jan Grath boječe.

»Ne«, bil je odgovor, »Dewet rabi čas.

ako trdi »Slovenski Narod«, da samo zatrdilo Plantanovo le na znanje vzeli, ampak smo izjavili, da isto jemljemo, kakor Slovani in sobojevniki Čehov, z zadoščanjem na znanje.

To je vendar vse kaj družega, ako se kaj z zadoščanjem jemlje na znanje.

S tem je pač bilo jasno povedano, da verujemo gospodu Plantanu ter da nas veseli, da ni res, kar so trdili listi, kateri so drugače poročali.

Ta naša izjava daje gospodu Plantanu gotovo več zadoščanje, nego suhi popravek Formanekov, sosebno pa še več zadoščanje, nego besnilo v »Narodu«.

Kar se pa tiče končne opazke »Narodove«, da mi brezvestno in lahkomišlno napadamo, kadar gre za pristaše narodno-napredne stranke, moramo pač konstatare, da nismo nikdar štedili tudi pristašev katoliško-narodne stranke, kadar nam je govorilo prepričanje, da so se pregrešili proti narodnemu programu! In še nedavno temu smo — in to mora »Narod« dobro zaati! — imeli ostro polemiko s »Slovencem« radi našega izreka, da »Slovenska zveza« ne more biti slovenska že radi svojega vrbnega voditelja.

Ko gre za narodna načela, je naše postopanje vselej narekovano od ljubezni do naroda in od skrbi za njegov obstanek; perfidno pa je, ako se nam od »Slovenskega Naroda« povsem krivično insinuirajo podli in malenkostni motivi!

Naše načelo je, da smo brezobzirni in neizprosnosti proti vsaki osebi in proti vsaki stranki, o kateri mislimo, da se je pregrešila proti narodnim koristim, a istodobno smo vsikdar pripravljeni lojalno popraviti, ako smo kaj zgrešili v svoji gorečnosti za dobro stvar.

Teh načel se bomo vedno držali, naj je to komu prav ali ne. Infamnost, podlost in lopovstvo pa drage volje prepuščamo — »Slovenskemu Narodu«!

Politični pregled.

V Trstu, 17. decembra 1902.

Državni zbor. — Zbornica poslancev. — (Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.)

Včeraj je zbornica rešila §§ 18. do 29. zakonskega načrta glede krošnjarstva.

Naj zgubi sovražnik pol ure časa več, bolje bo za Deweta.

»Podajte se!«, vskliknil je na to misi-jonar, ki je bil z Buri na kopji.

»O«, odvrnil je van Rath neprijazno, to bo še prezgodaj treba. Sedaj še ni sile. Kaj so vam pa odgovorili rudečesuknježi, Angleži, ko ste jih odvrčali od boja? Podati se, podati! Neumnost, hodite vašim potom, pravim vam, hodite. Ali še bolje, vzemite si tu jedno puško in streljate!»

Glas trobente se je zaslíšal z doline, ko so se možje na kopji obrnili, videli so bližati se častnika, spremljanega od trobentače, ki je nosil belo zastavo.

»Ne pustite jih preveč blizu«, je rekel Jan Grath, da ne bodo videli, kako malo nas je«, obrnivši se s temi besedami k van Rathu.

»Tiho!« je odvrnil van Rath. »Jaz ne pozabim, kar sem obljubil Dewetu.« Splezal je na to izza obrambe in šel nekoliko južno po vzhodji kopje navzdol, kjer je počakal, da se mu sovražni parlamentar prilično dvajset korakov približa, na kar ga je s strogim: »Kaj hočete?« ustavil.

S popolno vojaškim kretom se je častnik ustavil in s kratko-malo besedami zahteval podajo kopje.

Koncem seje govoril je posl. Biankini, baveč se v svojem govoru z vprašanjem odpovedi trgovinskih pogodb. Prišel je hrvatsko ter nadaljeval nemško. Odgovor italijanskega ministra Prinetti, dejal je govornik, na interpelacije glede odpovedi trgovinske pogodbe z Avstro-ogrsko je bil tak, da mora močno vznemiriti vinorodne kraje naše države. Z neverjetno gotovostjo in ob odobravanju južnoitalijanskih poslancev, rekel je minister Prinetti, da se v bodoči pogodbi z Avstro-ogrsko ne bo moglo zapreti italijanskim vinom avstro-ogrškega tržišča. — Proti temu, izjavil je govornik, da mora najodločnejše protestirati v imenu dalmatinskih vinorejcev, katere je vinska klavzula uničila.

Nadalje meni, da tolmači mišljenje vskeh vinorejcev naše države, ako odbiva omenjeno zahtevo laškega ministra. Govornik je nadalje izjavil, da je obžalovanja vredno, da naša vlada ni še opozorila italijanske vlade o nemogočnosti obnovenja vinske klavzule, dasiravno jej je znana škoda, katero je ta klavzula povzročila našim vinorejcem in dasiravno se je že zbornica izrekla za odpravo te klavzule. Medtem, ko mi — nadaljeval je Biankini — z nestrpnostjo pričakujemo izjavo naše vlade, da se klavzula ne le ne obnovi, marveč da se niti ne podaljša za eno leto, ter da se 31. dec. t. l. odpove trgovinska pogodba z Italijo: medtem ko nam dan za dnevom pribajajo brzojavke, zahtevajoče, da se veljava vinske klavzule ne podaljša niti za eno minuto, izjavlja minister Prinetti, da ni dobil on do sedaj še nikakega sporočila, ne oficijelnega, ne oficijoznega glede odpovedi trgovinske pogodbe z našo državo. Tako stanje stvari mora nas v resnici gnati v obup in je ne moremo več trpeti. Mi hočemo vedeti kako igra igra z nami vlada, kako stališče bo ona zavzela nasproti Prinettijevimi izjavami in kaj misli storiti, da bo mogoča odprava vinske klavzule.

V tem obziru se je storilo že več interpelacij na trgovinskega in na poljedelskega ministra, a ona dva sta ostala nema, kakor ribe.

Slednjič je govornik prosil predsednika naj pri ministrih posreduje, da bosta hitro odgovorila na dotične interpelacije, ker ta odgovor naši poljedelci sedaj po Prinettijevih izjavah še bolj nestrpno pričakujejo. (Burno odobravanje.) Predsednik je izjavil, da sporoči ministroma Biankinijevo zahtevo.

Van Rath, ki je hotel na vse načine pridobiti časa, se je nekoliko zamislil, a ko je pa videl zaamenja nestrpnosti na častnikovem obrazu, odgovoril mu je, da se mora poprej posvetovati s svojim glavnim poveljnikom.

»Koliko časa treba v to?«

»Morebiti dve uri, pa tudi tri.«

Častnik, ki je medtem pazno ogledoval burško pozicije in videl, kako grozno so tam granate gospodarile, zmajal je z ramami. Bilo bi tudi neumno, ako bi se sklenilo premirje radi pešiče Burrov na kopji, in čutil je, da je njegov poveljnik nespametno ravnal, da je iz lastnega nagiba zaustavil napad na kopjo.

»Jaz sporočim vaše besede in odgovor mojemu polkovniku, kar se mene tiče, upam, da mu ne bo ugajal vaš odgovor«, je rekel trdo in se s trobentačem vrnil nazaj.

Van Rath je gledal, kako se je Anglež oddaljil, splezal je potem počasi po skalah na ravnico kopje in rekel:

»Pol ure, to je vse. Ravno toliko časa lahko vzdržimo, ako ne naskočijo, to je vsega vkup v vsem tri ure.«

(Pride še.)

Smrti žrtvovani.

Črtica iz angleško-burske vojske.

Poslovenil Leopold Modic ml.

Neki stari Bur je na glas molil »Očenaš«, a o tem spuščal strel za strelom med sovražnika. Nakrat je brezskrbno ustal, da bi mogel bolje streljati, a v istem hipu je zraven njega z groznim gromom počila sovražna granata, da je bilo nekoliko sekund vse v dimu. Ko je veter odgnal dim, videti je bilo na tleh truplo starega Bura, dvajset metrov spredaj pa je proti vnožu kopje trkljala neka stvar: bila je to starčeva glava, katero je granata odtrgala od telesa. Ko je ta grozni prizor videl mlad Bur, skočil je po konci in ves razjarjen s pestjo žugal sovražniku. Sekundo pozneje je tudi njega razmevarila granata.

Bilo je že pozno popoldne, solnčni žarki so še vedno močno pripekali, a bitka je z vso svojo grozoto trajala dalje. Buri na kopji bili so že močno utrujeni, že ves dan ležali so na kopji brez jedi in pijsče, žeja jim je skoraj posušila goltance, aline so se jim prileppljale po ustih, ustnice so jim razpokavale, a vse to je še povečalo njih srd v popolno

Spravna akcija. Izvrševalni odbor mladočeske stranke na Moravskem je sklenil nastopno resolucijo:

»Izvrševalni odbor ljudske stranke na Moravskem jemlje na znanje izjavo češkega kluba v državnem zboru v stvari češko-nemške pravne akcije ter pozivlja poslance ljudske stranke, da dosledno našemu državnopravnemu programu in dosledno vzajemnosti češkega naroda v vseh deželah češke krone nima biti nobene uravnave jezikovnega vprašanja le za Češko, ampak da, če pride do uravnave, se ima ista izvršiti v vseh čeških deželah.«

Plenum izvrševalnega odbora čeških poslancev je v seji, ki se je predvčeršnjim vršila v Pragi, že dovršil redakcijo elaboreta o jezikovnem vprašanju. Včeraj pa se je že češki klub na Dunaju posvetoval o tej spomenici ter jej pritril soglasno. Danes je bila spomenica priobčena drugim češkim klubom. Ne treba praviti, da politični krogi z veliko napetostjo pričakujejo objavljanje čeških protipredlogov, ker potem se mora skoro pokazati, da li sploh pride do pogajanj med Čehi in Nemci, ali pa zaloti parlament usoda, kateri je zapal, čim se odločilni krogi s svojedobno kapitulacijo pred nemško obstrukcijo legitimirali to skrajno parlamentarno sredstvo. Kajti, pot ki so jo od tedaj neizprosno ubirali dogodki, je bila naravna konsekvence tiste kapitulacije.

Pravijo, da zlo mora roditi zlo. Ali v zgodovini parlamentarne in političnega življenja je le redkokedaj kako zlo delovalo tako destruktivno na vstavnih temeljih države, nego je deloval triumf nemške parlamentarne revolucije. Ta triumf je porodil odpravo jezikovnih naredeb, ta je zopet potisnila najvažnejši slovanski narod v najostrejšo pozicijo proti vladi in proti strankam zmagovalkam, iz te opozicije je rasla češka repriza obstrukcije, a ta veže vladu in parlament vspricho sila važnih vprašanj: nagodbe z Ogrsko na znotraj monarhije in trgovinskih pogodb nasproti vsanjemu svetu. V hipu, ko bi činitelji, ki so odgovorni za usodo države, trebali nasproti inozemstvu svobode v akcij, izdatne podpore od znotraj, imajo isti vezane roke in so kakor ladja, ki nima spustiti kam svojega sidra, ker imajo za seboj — užaljene in pozadoščenju kričeče narode. Nemci so bili pač dovolj močni, da so prepisali vlade, niso pa toliko močni, da bi v kritičnih časih dajali vladam to in toliko, kar in kolikor morejo dajati le združeni narodi!

A ravno to, da v Avstriji nočejo priti do spoznanja in iz istega izvajati posledice, da to ni država nemških gospodarjev, ampak država narodov, ki imajo pravico zahtevati svoj delež na moči in vplivu v državi, in ki so tudi odločni zahtevati ta delež: to ravno, da na visokih mestih noče podreiti to spoznanje, je vzrok, da bodočnost visi na niti spravne akcije, ki se brzkone — utrže.

Nemške pretenzije. — Italijanskim politikom v album. V mesečniku »Deutsche Arbeit« je priobčil profesor nemškega vseučilišča v Pragi, dr. Henrik Rauchberg, razpravo o številnem razmerju Nemcev in Čehov na Češkem. Razprava je opremljena mnogimi številkami in statističnimi podatki. Da ista ni brez tendencije Nemcem v prilog — tega pač ne treba povdarjati. Pesebao to povdarja avktor, da so Nemci relativno najmočnejše pleme v Avstriji. Njih je 35% vsega prebivalstva. Toliko da ni nobenega družega plemena. In k temu pridodaje po njegovem mnenju važni moment, da ni nobeno pleme tako razširjeno po vsej državi, nego je nemško.

Tendencija je tudi v tem, da za Češko, kjer je nemški žvelj razmerno močan, navaja natančne številke o skupnem prebivalstvu, dočim za Moravsko — kjer Nemci vladajo, da si so v veliki manjšini — navaja v tem pogledu le odstotke. Slednjič je tendencija v tem, da povdarja, da v sudetnih deželah — na Češkem, Moravskem in Šleziji — biva tretjina vseh avstrijskih Nemcev. Na podlagi tega dejstva zahteva, da mora položnje Nemcev na Češkem ostati tudi nadalje tečajna točka notranje politike Avstrije. Češki Nemci naj bi tudi nadalje odločali notranjo politiko naše države. Ako bi avktor zahteval naj se vsa politika avstrijskih Nemcev prireja izključno po volji čeških Nemcev, bilo bi tudi že precej predržno, ali to bi nas ne brigalo dalje. Ali če zahteva, da naj bo volja čeških Nemcev odločilna za vso notranjo politiko države, naj se vse prebivalstvo pokori pretenzijam še

ne 2 in pol milijonov: to je dejstvo, ki je veleznačilno za mišljenje in čustvovanje teh čeških Nemcev in ki nam pojasnuje, a kakim nasprotnikom se je boriti narodu češkemu v lastni hiši! Če nam vseučiliški profesorji prihajajo s takimi insinucijami, potem se pač ne bomo čudili več, da so se boji tako poojtrili in bomo umeli one, ki ne goje najminimalneje nade tudi do predstoječe pravne konference. S stranko, ki je tako nezmerna v svojih zahtevah, je pač težko pričakovati tolike pravičnosti in spravljivosti, kolikor jo je potrebno za pogodbo, ki bi bila vsaj do neke mere zadovoljliva za obe strani.

Ali, kakor smo le z nevoljo sledili tej tendenci avtorja navedene razprave, tako smo z živim zanimanjem zabeležili lekcijo, ki jo je dal — našim Italjanom! Seveda jih ne imenuje, ampak se dotična njegova sentenca glasi v obče. Ali tenor jej je takov, kakor da je mislil ravno na naše Italijane. H.č. ali nehotič: lekcija je podeljena našim Italjanom.

Skupno svojo sodbo je prof. Rauchberg zbral v nastopne stavke:

»Nemške izgube v narodni drobni vojni se poravnava v velikem in skupnem s tem, da je nemštvo povspeševano po mogočni struji gospodarskega razvoja. Tako je prišlo, da je dvajset let vroče narodne borbe pustilo številno razmerje obeh plemen na Češkem skoro nespremenjeno. S tem pa je dana tudi smer bodoči nemški politiki na Češkem. Ohranitev ravnotežja je odvisna od nadaljnega industrijalnega razvoja in na to opirajočega se višega gospodarskega in kulturnega nivoa. Ni je torej nobene druge nujne narodne naloge, nego je nadaljnje socialno in gospodarsko povzdiganje nemškega plemena, a niga bedastejega in za nadalje bolj praznega početja, nego je to, ako se korist svojega plemena išče le v oškodovanju družega tekmujočega plemena.

Bolj drastično, kar z jedno potezo, ni možno označiti politike Italijanov v naših deželah, nego je označena s to sodbo prof. Rauchberga. Koliko bi se dalo pisati o tem! Danes ni prostora za to. Le na kratko naj konstatiramo:

Naj se oziramo, kamor hočemo, naj m. trimo italijansko administracijo, kjer hočemo, naj opazujemo početje njihovo od katere strani hočemo, povsodi — v posebno visoki meri pa v Istri — vidimo, da poleg bede in mizerije, v kateri žive naši ljudje, obstoji mizerija — materialna in duševna — tudi laških širokih slojev! To pa je ravno posledica bedastege in praznega početja, kakor pravi Rauchberg, da voditelj italijanske politike niso nikdar mi-lili, da bi pozicijo svojega elementa utrjali z gospodarsko in socialno povzdigo, ampak vse njihovo mišljenje je vedno naperjeno v to, kako bodo prepredali da se naš hrvatski in slovenski narod ne povzdigne gospodarski in kulturno. Vsa umetnost laške politike obstoji torej v tem, da našemu ljudstvu odrekajo vse, a svojemu — tudi nič ne dajejo!! To pa je po mnenju prof. Rauchberga ravno z ozirom na korist lastnega naroda — bedasto početje. Ta bedastoča v laški politiki se bo miščevala.

Vprašanje obnovljenja vinske klavzule v ogrski zbornici. Včeraj je ogrski ministerski predsednik Szell govoril v poslanski zbornici o vinski klavzuli in rekel med drugim, da po njegovem mnenju sedanja uvozna carina na vino ne daje dovolj garancij ter da jo ne bo mogoče vzdržati v sedanjih mejah; minister je nadalje izrazil nado, da bo o tej stvari mogoče v kratkem podati potrebnih pojasnil. Na vsak način pa da bo vlada skrbela za to, da se določi taka uvozna carina na vino, da ne bodo trpeli interesi ogrskih vinogradnikov.

Še večja nevarnost pa da ogrskim vinogradnikom preti od strani francoškega vina. Sedaj da je seveda še nemogoče natančneje proračunati škodo, ki bi lahko nastala od uvaževanja francoškega vina, a vlada da bo obrabala vso svojo pažnjo temu vprašanju ter skrbela za to, da ne bodo trpeli ogrski vinogradniki.

Pravda proti listu »Vorwärts« je zaustavljena. Kakor znano, so to glasilo socialne demokracije obdolževali, da je se svojimi napadi provzročilo smrt veleindustrijalca Kruppa. In res se je uvelo kazensko postopanje proti rečnemu listu. — Sedaj pa je vdova pokojnega sama izrazila željo, naj se

kazensko postopanje zaustavi, ker želi, da potihne prepir radi osebe pokojnega in ker je itak prepričana o nedolžnosti svojega soproga.

List »Vorwärts« izjavlja lojalno, da se klanja v spoštovanju pred tem činom vdove. Zato pa je danes v tem neugodnej luči postopanje nemškega cesarja Viljuma, ki je v svojem govoru v Essenu povodom pogreba Kruppovega toli grešil proti povsodi veljavnemu nazoru, da obdolženec še ni obsojenec in da je izvajal svoje zaključke iz stvari, ki je bila še nerazsojena, sub judice.

Akcija proti Venezueli. Iz New-Yorka brzojavljajo, da je predsednik Castro izdal proklamacijo, v kateri protestira proti bombardiranju Puerta Cabello. Nadalje je spustil na svobodo zaprte ustaše, kateri pa se mu ne pridružujejo, temveč se zatekajo pod okrilje generala Matosa, ki pripravlja novo ustajo proti predsedniku Castro. Nasprotniki Castra se množijo vedno bolj. V Caracasu se baje zahteva intervencijo Združenih držav. Od druge strani pa se zatrjuje, da se Anglija odtegne akciji, tudi če bi hotela Nemčija isto nadaljevati. Ljudske demonstracije v Venezueli nadaljujejo.

V Angleški zbornici je izjavil minister za vnanje stvari, Lansdowne, da zvezne države ne mislijo na to, da bi na venezuelsko obrežje izkrcali vojake, ali da bi zasele venezuelsko ozemlje.

Tržaške vesti.

K aferi gospoda državnega poslana Plantana. Ko je bil današnji uvodni članek včeraj že zložen, došel nam je stenografski zapisnik z govorom g. drž. poslana Plantana in mi konstatujemo lojalno, da v tem govoru nismo našli g. poslancu pripisanega izreka o češki politiki. Kakor je razvidno iz današnjega članka, je naš dopisnik s Štajerskega bil popolnoma v dobri veri, kakor smo bili mi. Ostaja pa dejstvo, da nas je »Slovenski Narod« vspricho opisanega stanja stvari perfidno napal, obdolživši nas infamije in lopovstva. To dejstvo je tem huje, ker smo že mnogokrat morali občutiti na lastni koži najhujše napade, ne da bi se bil »Narod« — ki nam danes propoveduje previdnost — prej kaj informiral o opravičenosti istih, še manje pa da bi bil pozneje kaj preklicjal.

Gradnja »Narodnega doma«, katerega sezida naša »Tržaška posojilnica in hranilnica«, je ta poslednja v današnji seji oddala naši domači tврdki Ivan Martelanc in drugi v Barkovljah. S tem je stopila gradnja v odločilni stadij. Z gradnjo se prične takoj, ko bo stavbišče prosto. Stavba ima biti dograjena do 1. junija 1904. Zadoščenjem pozdravljamo dejstvo, da je naša posojilnica oddala gradnjo naši domači tврdki, o kateri smo gotovi, da izvrši delo na korist lastnici-posojilnici, narodu v ponos in sebi v ugled!

Volitve v zavarovalnico proti nezgodam. V opozorjenje volileem naznanjamo, da nam je došlo sporočilo, da je camorra — brzkone vsled naših vesti — odstopila od agitacije ter prepustila isto socialistom. s katerimi se je zezala!!

Cerkvene razmere v Trstu. Pod tem naslovom piše »Slovenec«:

»Tržaške razmere zanimajo v novjšem času mogoče več nego potrebno časopisje in s popolno pravico je začel »Slovenec« razpravljati vso diskusijo na podlagi dejstev in zdi se, da je zadel pravo. Vkljub temu je prišla vnovič od nepoklicane strani nova agitacija na dan, katerega more imeti le ta namen, da zavede dobro slovensko ljudstvo in če možno tudi slovensko duhovščino na odpor proti svojemu škofu. Obžalovanja vredno je, da se je dala »Naša Sloga« za vesti, da priobči tako nepreviđen članek proti tržaškemu škofu, kakoršnjega beremo v »Edinosti« od 12. decembra. Gospodje, ki pišejo tako, ne zapazijo, da izpodkopavajo sami sebi tla, če se vznemirjajo že zavoljo tega, ker se bojijo, da ima škof namen priobčiti odredbe svete stolice glede uporabe staroslovenskega jezika. Pri tem trdijo, da se gre tukaj za »poznano naredbo kongregacije obredov v Rimu o popolnem uničenju staroslovenskega jezika v naših cerkvah«. Kaka doslednost je to, če se boje odredbe svete stolice, na katero se tako radi sklicujejo? Če je njihova udanost do svetega očeta odkritosrčna, tedaj je njihov strah neopravičen. Pa sploh, kje govori dekret o popolnem uničenju staroslovenskega jezika? Nova dejstva

pa nam kažejo, kako hudi časi se nam bližajo. Po daljših razpravah škofijskega ordinarijata je namreč vsled nove vloge sedanjega tržaškega škofa zagotovljeno, da se povzdigneta Klanec in Podgorje v župniji in isto je pričakovati v kratkem z Borštom. S tem je izpopolnjena dolgoletna želja tamošnjega slovenskega ljudstva, katero se ni dalo zbežati in vidi sedaj plačilo za svoje zaupanje do cerkvene oblasti.«

Pred vsem beležimo, da je s tem le potrjena usodna vest, ki jo je prinesla »Naša Sloga«: da se je namreč res vršilo ono posvetovanje med škofoma Naglom in Flappom. Kar se pa tiče onih treh župnij, ki da se imajo ustanoviti, naj nam »Slovenec« najprej odgovori po svoji duši: ali bi se ustanovile tudi v slučaju, ako — bi ne bilo Ricmanj?! Glavno vprašanje pa je za nas: kake bodo te tri župnije? Ali ne bodo morda take, da navstanejo v njih slične razmere, ki so dale povod — ricmanjskim dogodkom?!

Bližnja bodočnost pokaže, da-li sedanje postopanje cerkvenih oblasti prinese mir v škofijo, ali pa vsvari — nove vulkane?!

Za družbo sv. Cirila in Metodija. O. I. sv. Ivana pri Trstu smo prejeli:

Dne 14. t. m. sem čital v »Slov. Narodu« in v »Slovencu« oklic vodstva družbe sv. Cirila in Metodija, v katerem apeluje to vodstvo na vse Slovence sploh, naj priskočijo družbi kar najhitreje na pomoč, ker drugače da bo katastrofa neizogibna tu ali tam. Kdor si je ohranil le še količkaj narodnega čuta, kdor le nekoliko pozna žalostne šolske razmere v našem Primorju, in kdor ni še okužen po grdi misli, da se je narodni boj že »preživel«: tega gotovo vsodbudi resnični oglas družbene vodstva! — Oglasu je pač videti, da sta ga narekovala ljubezen in pa opravičen — strah! Vodstvo menda še ni bilo primorano izdajati takega oglasa, takega kopernečega apela, kakor ga je izdalo sedaj.

Tem večje je bilo moje začudenje, da niso ob enem tudi drugi slovenski listi prinesli tega apela.

Naša svetoivanska podružnica je odpisala v Ljubljano že več stotakov in tudi sedaj ima nabranih blizo 100 gl. v isti namen. — Povprašal sem torej sedaj gospoda predsednika, da li je čital omenjeni oglas, na kar mi je isti odgovoril, da nima prilike čitati ljubljanskih listov: sklenila pa sva skupno ukreniti potrebno, da se omenjeni znesek nemudoma odpošlje v Ljubljano družbinemu vodstvu.

Naslednjega dne sem se sešel z vnetim rodoljubom iz zgoraj okolice, g. R. Radovedno sem vprašal tudi njega, da-li mu je kaj znano o položaju družbe sv. Cirila in Metodija, a tudi on mi je odgovoril, da pri njih nikdo nima ljubljanskih listov.

Do slavnega vodstva družbe bi si torej dovolilo vprašanje: kake koristi pričakuje isto v taki skrajni potrebi od takih oglasov v tistih krajih, kjer se dotični listi ne čitajo? In takih krajev je — naj nam veruje slavno vodstvo! — še mnogo, ki niso nič manje rodoljubni, nego so kraji, kjer se čitata ljubljanska dnevnik!

Če v našem Trstu in po njega okolici omenjamo le besedo edinost, vsakdo misli že na list »Edinost«. In tako so v obče znani listi »Soča« na Goriškem, »Naša Sloga« v Istri, »Domovina« na Štajerskem, »Mir« na Koroškem in »Slovenski Narod« na Kranjskem itd. itd. In kakor ima »Edinost« malo naročnikov na Kranjskem, tako se ljubljanska dnevnik malo čitata med maso naroda na Primorskem. S tem pa je rečeno, da vodstva onih zavodov, ki potrebujejo pomoči od vsega naroda slovenskega, bi morala izlsti take nujne oglase pošiljati v vse tiste liste, ki so najbolj čitani v posamičnih krajih domovine naše.

Negode.

Slovenski jezik na e. kr. deželnem sodišču. Te dni je bil podpisani pozvan na tuk. kazensko sodišče, da pričva v stvari tatvine trti, katero je podpisanec trpel nedavno temu. Preiskovalni sodnik, g. dr. Barzal, ki ima to preiskavo v rokah, ne zna besedice slovenski in ker podpisani ne zna laškega jezika, je bilo treba poklicati tolmača. Obtoženec in vse priče smo sami Slovenci, ki znamo le za silo nekaj laških besed. Sodnik, določen za to preiskavo, pa ne zna jezika ljudij, s katerimi ima posla! Ker mi je neka, o tej priliki zaslišana pričva povedala, da so gospodje, ko sem bil jaz že iz sobe g. preiskovalnega sodnika, ironično razpravljali o moji

osebi, odnosno o mojih zahtevah, in ker je protizakonito, da se v Trstu, kjer je slovenski jezik deželni jezik, zaslišuje priče potom tolmača, protestujem proti takemu nezakonitemu postopanju in proti sličnemu zasliševanju in zahtevam, da me v bodoče zaslišuje le tak sodnik, ki je zmožen deželni jezikov.

Začasni pravosodni minister dr. Koerber bi si lahko pridobil neveljavih zaslug za pravosodstvo v Trstu in na Primorskem sploh, ako bi napravil konec takim krievicam!

Vekoslav Kodrič,
posestnik pri Sv. Mariji Magd.
spodnji.

Narodne popevke v prvem okoličanskem okraju. Kakor se bodo naši čitatelji že spominjali, pozvali sti pevski društvi »Vesilca« in »Slava« tudi letos slovenske skladatelje, da zložijo priproste narodne popevke, ki se potem razširijo med narod. Kakor v minulih dveh letih, prišlo je tudi letos obema društvoma dokaj lepih priprostih narodnih popevk, izmed katerih se bodo najlepše pele v nedeljo, dne 28. t. m. v veliki Sancein-Čemotovi dvorani v Škledaju. Popevke bosti peli obe društvi, »Slava« in »Vesilca«, skupno in se potem nagradijo tiste popevke, ki bodo občinstvu najbolj ugajale. Nadejati se je, da pride na to zabavo mnogo občinstva ter da se tudi letošnje narodne popevke razširijo med naš narod v mestu in okolici tako, kakor minola leta.

Posestnikom grobov. Ker desetletna koncesija za grobove, obstoječe od leta 1892 na katoliškem pokopališču pri sv. Ani, poteka s koncem tega leta, opozarja mestni magistrat posestnike takih grobov, naj za eventualno podaljšanje koncesije zaprosijo najdalje do konca marca 1903, ker bo sicer občina svobodno razpolagala s temi grobovi.

Nesreča. Gospa Marija Škrinjar, voditeljica zavoda sv. Nikolaja, si je danes zjutraj o padcu po stopniščih zlomila levo nogo. Zdravnik z zdravniške postaje jej je podelil prvo pomoč.

Peskus bratomora. Včeraj popoldne obstrleli je v ulici Olmo št. 9, stanujoči Anton Zafred svojega brata, Ivana Zafreda, krčmarja blizu mestne klavnice. To se je zgodilo na stanovanju poslednjega. Govorilo se je namreč okoli, da Anton Zafred grdo ravna s svojo materjo ter da te vesti trosi okoli njegov brat Ivan. Vслед tega prišlo je med obema bratoma do spora in Anton je potegnil revolver in zadell Ivana v glavo. Po sreči pa je zadela kroglja v lice in prišla na drugi strani obraza ven, tako, da rana ni nevarna. Napadalec se je sam predstavil policiji ter je bil po zaslišanju od tam odveden v zapor.

Dražbe promična. V četrtek, dne 18. dec. ob 10. uri predpoldne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča na o vilne stvari vršile sledeče dražbe promična: St. Andrea št. 28, hišna oprava, glasovir in 1 podoba; ulica Stadion št. 9, ura in svenčeni elektriki; ulica Madonina št. 3, mizarske klopi; ulica Casate št. 7, železna blagajna; ulica Sette Fontane št. 25, 4 konji; ulica Media št. 18, hišna oprava; ulica Sette Fontane št. 1, 3 ogledala; ulica ulica Chiozza št. 29, hišna oprava; ulica Tintore št. 4, 1 ogledalo; ulica Pietra št. 23, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: topleta: ob 7. uri zjutraj 28 ob 2. uri popoldne 10. C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 769.0 — Davae plima ob 0.13 prečp. in ob 10.43 — Davae od 5.19 predpoldne in ob 5.12 popoldne.

Društvene vesti.

Odbor političnega društva »Edinost« imel bo v soboto, ob 7. uri zvečer svojo sejo, na katero so povabljeni odborniki in namestniki.

Predsedništvo.

Vesti iz ostale Primorske.

× Proti vinski klavzuli. Odbor vinarske družbe v Spljetu je izdal nastopni oklice:

Po zadnjih vesteh, ki jih je čitati v novinah, so po vsej Italiji uveli največo agitacijo, da se klavzula ohrani. — Trgovske zbornice, občine, gospodarska društva pošiljajo brzojavke na italijanske ministre in poslance, naj zastavijo vse mogoče sile, da Avstrija ne odkloni klavzule. Pod pritiskom te silne agitacije iz sosednje države zdi se kakor da naši ministri omahujejo in bi se —

Bog ne daj tega — še nadalje mogli političnim interesom žrtvovati avstrijski vinarji, ki bi bila tem načinom popolnoma uprosajena.

Ta čas je jako resen in odločen in podpisani odbor smatra za svojo dolžnost, pozvati in zaprositi slavni deželni odbor, deželni gospodarski svet, ugledne trgovinske zbornice, vse naše občine in okrajne gospodarske zadruge, naj se nemudoma brzojavno obrnejo do ministra predsednika, ministra za trgovino, ministra za poljedelstvo na Dunaju in do vseh naših poslancev v parlamentu, da nikakor ne dopuste, da bi se klavzula podaljšala niti za jedno samo leto. Podpisani odbor se je že v tem zsmislu brzojavno obrnil do ministrov in do poslancev na Dunaju.

× Umrl je dne 2. t. m. zlatomašnik nabrežinski, veleč. g. Janez Marušič. Užival je pokoj le malo časa. Pokojnik je bil v 82. letu svoje dobe. V mašnika je bil posvečen dne 22. septembra 1844, a večino svojih službenih let jo preživel v Nabrežini, to je od leta 1854 pa do 1900.

V Šempasu pa je umrl bivši vikar v Logeh, veleč. g. Fran Guzelj.

× **Bralno društvo »Jubilej«** v Mavhinji bo imelo svoj občni zbor dne 21. t. m. Poleg drugih običajnih stvari bo na dnevnem redu tudi volitev staroste in odbornikov.

Vesti iz Kranjske.

* **Brezsrčna mati.** — Predvčeršnjim okoli 4. ure popoldne je prišla delavka Mara Šubertova k posestniku Pavlu Mzlikarju na Hloveci pri Ljubljani št. 3. in je prinesla saboj dvamesečnega otroka. Prišla da je v hišo zato, da bi se malo pogreela. Ko se je napravil mrak in je otrok začel jokati, je vzela plenic ter menila, da jo pones ven, češ, da mrak vzame otroku jok; v resnici pa je mrak vzel otroku mater. Brezsrčna mati je namreč otroka ostavila Mrzlikarju.

* **V Kranju** so aretirali trgovca I. K., ker je baje svojo soprogo tako silno pretepel, da je vsa razmesarjena po glavi in da brčkone oslepi.

* **Na Laverei** blizu Ljubljane je v nedeljo navstal požar v gospodarskih poslopih posestnika Karola Lenčeta. Ščoda, provzročena po požaru, znaša okoli 30.000 K. Gasilci iz Ljubljane in Škofelje so morali delati do izmučenja, da so lokalizirali ogenj in preprečili veliko večjo nesrečo. Sam, da je ogenj zanetil iz muševanja, leti na Lenčeto-vega kočijša Mal. Krašnarja. Tega poslednjega so že zaprli.

Vesti iz Stajerske.

— **Rakusch** — celjski župan. »Dovomina« piše: Kakor je bilo pričakovati, je izvolitev Rakusheva dobila Najvišje potrjenje. Celje torej ima župana Rakuscha — in to je prav, kajti če Rakusch ne bi bil potrjen, bi prišli Celjani v veliko zadrego. — Zasnjo je namreč, da Nemei v svoji sredi nimajo mož, ki bi bili za župansko službo in čast sposobni in ki bi smeli pričakovati — Najvišjega potrjenja. Mož s temi lastnostmi nimajo. Nam je pa še ta potrditev Rakuscha tudi zaradi tega prav, ker smo prepričani, da Celjani tem prej pridejo do spoznanja, da je sedanje mestno gospodarstvo nemogoče dalje trpeti, čim prej začne g. Rakusch županovati.

— **Štajere** je zabredel v slabe finančne razmere. Najbrž, da ne more več izhajati za 60 novč., temveč se podraži na dve kroni. Najbolj se pa boji zdaj za naročnike. Prosi jih, dokazuje jim, da je vreden zlata in B g ve kaj vse jim obeta, samo da bi se ga naročili. — Pa ne da bi naročniki še čakali!

— **Strašna nesreča v telovadnici.** V telovadnici graške gimnazije se je pri telovadbi dijaku III. gima. razreda Maksu Utzerju nek klin zasadih v trebuh pod želodecem in mu predrl želodec. Težko ranjenega dijaka so prepeljali na kliniko, kjer je prestal nevarno operacijo.

Razne vesti.

Najdenec s 7000 rubljev. Pri vratih zdravnika Golovševa v Moskvi je pozvonilo, a ko je odprl, ni videl nikogar. Še le potem je zazrl na pragu čedno košaro, v kateri je ležalo skrbno shranjeno novorojeno dete: Zdravnik je vzel košaro v svoje stanovanje.

V isti čas pa je bil slučajno pri njem v bisokih veleposestnik knez Sahovskoj, ki se je izjavil pripravljeneza vzeti k sebi to, na toli čuden način v hišo padše dete. Ko pa je dvignil novorojenčka iz košare, našli so pod njim dvoj s 7000 rublji.

Porušene hiše. Iz K a t a m j e (Sicilija) poročajo: Vsled močnega deževja se je v Leonforte porušilo nekaj hiš in je bilo o tem ranjenih pet oseb; ena med njimi težko.

Smrt od lakote. Že sama misel na tako smrt dela, da se človeku koža ježi. In vendar trdijo zdravniki, da taka smrt ni tako strašna, izlasti pa če se je kdo iz lastne volje odločil za tako smrt. Naši so se spisi nekega advokata Korzikanca, ki je bil leta 1821 obsojen na smrt. Da ga ne ubijejo, usmrtil se je sam in sicer z lakoto. Dokler je mogel, je pisal beležke. Prvi dan je občutil potrebo do jedi. Potem nič, ali jako redko. Samo žejen je postal. V zadnji čas je izginila tudi žeja in ugasnilo mu je življenje kakor svetiljki, kateri je zmanjkalo olja — brez vsakih bolečin.

Vse lepo, vendar ne bi mi nikomur svetovali, naj na sebi poskusi ugodnost take smrti.

40.000 kron znaša glavni dobiček loterije dunajskega društva za umetne obrti. Opozarjamo naše cenjene čitatelje, da bo srečkanje nepreklicno dne 15. januarja 1903.

Književnost in umetnost.

* **Zimsko sunce.** Drama, ki jo je spisal pod tem naslovom pesnik in pisatelj Viktor Car, ki je ob enem prezaslužen tajnik družbe sv. Cirila in Metodija za Istro, je ob premieri v zagrebškem gledališču, uspela sijajno. Kritika zagrebških listov se izraža najlaskaveje o tem delu vrliga književnika in rodoljuba iz Istre. Kakor smo že sporočili slika ta drama življenje našega istrskega seljaka-trpina in je je seveda tendencija rodoljubna. Ali v kolikor moremo posneti iz kritik v hrvatskih listih se Viktorju Carju ni posrečilo le to, da je uveljavil to tendencijo (vzbujati zanimanje za tisti del naroda hrvatskega, ki v Istri živi in trpi in se bori za svojo narodno resurekcijo), ampak je drama vrlo delo, tudi sojena s pesniškega in glebiščno tehničnega stališča, da je drama res uspela v vseh teh pogledih, priča dejstvo, da takega slavja že dolgo ni bilo v zagrebškem gledališču in da je bilo občinstvo ganjeno do solz, ko je videlo pred seboj na odru našo kršno Istro z nje ljudmi in njihovim življenjem trpinov, njihovimi borbami. Aplavz je veljal ne le avtorju in igralcem, ampak tudi onim, katerih rodoljubje in poštenje slika Carovo »Zimsko Sunce«. Na ovacijah so se udeleževali tudi ljudje, ki sicer redko vzdigajo roko v znak pohvale. To je značilno za vseh Carove drame. V dramu je prizorov, ko se ne moreš vzdržati ganotja. Prizor ob koncu družega dejanja je prava himna vznešenega rodoljuba in brateke ljubavi do sestre.

Da v dramu s tako rodoljubno tendenco, ko avktor slika ljuto in težko borbno tlačenege naroda proti nasilju tlačiteljev, ne sme manjkati tipa narodnih izdajice izrod, ki so sovražniku prodali sebe, svojo dušo, svoje poštenje: to je umevno ob sebi. Takov nam je jernik sovražnega tujinstva je tudi Berto, ki za Judežev groš nosi nesrečo nad narod svoj. Pošetje tega človeka ti pretrese dušo. In koliko takih Berto je v naši tužni Istri!

Med vso predstavo je občinstvo oduševljeno hvalilo, vslikalo, ploskalo in — solzilo.

Ponavljamo: Viktor Car je se svojim »Zimskim suncem« izborno vspel, toliko v pesniškem pogledu, kolikor z rodoljubno tendenco. Hrvatski listi zatrjajo, da s to dramo Car ni le obrnil pozornosti naroda hrvatskega na-se, na talant, ampak je pomagal tudi za nimanje naroda za bednega Istrana. Za to pa tudi mi ne čestitamo le avktorju, ampak se radujemo radi narodne stvari, radujemo se izlasti tudi na tem, da je Carovemu delu tudi rodoljubna tendencija tako izborno vspela.

Anton Foersterjev koncert na Dunaju Ta daleč po svetu prosluli virtuozi na glasovirju priredi v četrtek dne 18. decembra t. l. v Bösendorferjevi dvorani na Dunaju (I. Herrengasse) svoj drugi koncert. Na vspredu so skladbe Brahmsa, J. S. Bacha, Schubert Liszta, Schumanna, Chopina, E. E. Tauberta in Smetane-Foersterja. Na Dunaju bivajoče Slovence opozarjamo na ta koncert, ker je gospod Anton Foerster, sin

znanega slovenskega skladatelja v Ljubljani, od nemške kritike priznan kakor eden najboljših umetnikov na glasoviru. Na I. koncertu dne 2. decembra je gospod Foerster na svojem instrumentu mnogoštevilno občinstvo, zbrano v zgoraj omenjeni dvorani, uprav očaral. Priznanja ni bilo ne konca ne kraja. Umetnik je po dovršenem programu še dodal točko, pa je polovica občinstva zapustila svoje secede ter obkolila igrajočega umetnika, da vidi od blizu Foersterja igrati. Vsepeh umetnikov je bil neopisen.

Brzojavna poročila.

Državni zbor.

DUNAJ 17. (B.) Zbornica poslancev. — Po vladni predlogi, predloženi včeraj za spremembo zakona o razpečevanju soli za živino po znižanih cenah, je cena soli znižana od 10 na 6 kron za meterski stot. Zakon ima stopiti v veljavo s 1. januarjem 1903. — Na predlog poslanca Finka je bila predloga o prvem čitanju izročena gospodarskemu osekcu. Med deželnimi spisi je interpelacija poslanca Malika in tovarišev, s katero pozivljajo vlado, naj sedaj obstoječo vinsko klavzulo od p o v e do 31. dec. 1902 in naj sklepanju novh carinarskih in trgovinskih pogodb carine na vino ne določi izpod 20 gld. v zlatu. — Finačni minister Böhm-Bawerk je odgovoril na interpelacijo posl. Elderscha in tovarišev radi pomanjkane naredbe o nadomestilu za poškodovan drobiž iz srebra in niklja kronske veljave. Zbornica nadaljuje podrobno razpravo zakona o krošnjarstvu od § 30 naprej.

Akeija proti Venezueli.

WASHINGTON 17. (B.) Italija se je pridružila akeiji Nemčije in Anglije. Italijanski poslanik je izjavil državnemu tajniku H. yu. da se je Italija nadejala, da doseže zadovoljivo peravnovo svojih zahtev do Venezuele. Zato je tej poslednji dopisal odločno ali uljudno noto, na katero pa je prišel odgovor, ki je odklanjal njegove zahteve in je bil žaljiv za Italijo.

CARACAS 17. (B.) Pred zaplenjenjem venezuelskih ladij v pristanišču Guayra, je nemški polveljnik sporočil kapitanom venezuelskih ladij: Na ukaz svojega vladarja in kskor komodore nemških vojnih ladij, prosim Vas, da snamete zastavo in da z mostvom vred v 10 minutah zapustite ladije. To ni nikaka vojna odredba od strani Nemčije, ampak ima le namen, da se Vaše ladije začasno zaplenijo in se Venezuela prisili v izpopolnjevanje naših pravičnih zahtev. Ako bi se ne pokorili in bi hoteli svoje ladije braniti, mi bo v dolžnost, da Vam s silo zabranim to.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)
vpisane zadruge z omejenim poročtvom
prej **Anton Černigoj**
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zjamčena, kajti les se osuši
v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, modern sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
T R S T
TOVARNA: ZALOGA:
Via Teoa, vogal Piazza Rosario 1. 2
Via Limitanea (Solško postojpje)
In Via Riberge 21
Telefon št. 670.
Velikabo aspe-arij, srca in sila
vršuje narečbe tudi po posebnih načrtih
Cene brez konkurence.
(LUSTROVAN, ČERNA GASTOR) IN TRASKO
Predmeti postavio se na par o ro
ali železnico raniko

Čast mi je naznaniti p. n. sl. občinstvu mesta Trsta in okolice, da sem te dni otvoril zaloga dalmatinskih naravnih vin. Prodajam po zmernih cenah na debelo in v steklenicah. Zbog se nahaja v hiši **Emila grofa Alberti-ja**, ulica Ghega št. 8 zdesaj na dvorišču.

Namizna vina, črna, bela „Opollo“ (schilcher).

Prodajam tudi naraven in pristen tropinjevec in olje.

Ker so naša dalmatinska vina ne samo na glasu kakor izvestna, ampak so znamenita, tudi kakor okrepljajoča za bolnike in malokrivnike, nadejam se za trdno, da me bo sl. občinstvo najmnogostevljiveje počaščalo se svojimi naročbami ter stem vršilo naše narodno geslo: **Svoji k svojim!**

Odličnim spoštovanjem

Matko Paic.

Spoštovane slovenske gospodinje
Zahtevajte pri svojih trgovcih

NOVO

Ciril-Metodijevo

cikorijo.

Krasen slovenski ☉ ☉
☉ ☉ ☉ **skladni koledar**

za trgovine, obrte, urade, pisarne, šole in posameznike je izšel v moderni in elegantni obliki v založništvu tvrčke

Ivana Bonača v Ljubljani.

Cena je vzlic okusni vezavi zelo nizka, samo 70 vin., s pošto 20 vin. več.

Prekupci dobe velik rabat in se na zahtevo doposlje cenik.

Trgovci porabijo istega lahko kot lepo novoletno darilo in se brezplačno vtisne njih firma.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odprl

gostilno

v ul. Belvedere št. 23 B.

Točil bom izvrstna in pristna vina, in sicer *dalmatinsko vino po 32 nvč.*, *istrski refošk po 36 nvč.*, *belo vipavsko po 40 nvč.*

Kuhinja bo vedno preskrbljena z dobrimi jedili.

Priporočam se za obilen obisk

Fran Valetič.

Stenograf

za slovenski in nemški jezik, absolviran srednješolec, išče službe v odvetniški pisarni. Ponudbe v uredništvo našega lista.

Prodajalnica,

ki se nahaja zraven cerkve ter je primerna za vsako trgovino, se odda v najem. — Ponudbe je poslati na lastnika Simona Bratož v Št. Vidu nad Vipavo.

Prodajalnica ur
F. Haslinger

zaprisežen izvedenec in urar c. kr. priv. južne železnice

Via delle Poste (Palača Galatti)
nasproti šte. 12.

Velik izbor ur vseh vrst. Poprave se izvrše v katerikoli množini in kateresibodi vrste, kakor kronometri itd. z vso natančnostjo in točnostjo na jam-tvo.

Brezkonkurenčne cene.

Prodajalnica obuval Julija Romanelli

Corso št. 8.

0 priliki praznikov.

Obuvala za gospode

črna, angleška po gl. 3.20, rumena, angleška po gl. 3.50.

Specijaliteta obuval za dečke.

Obuvala za gospe

črna ali rumena, angleška po gl. 3.50, nizki čevlji, lakirani ali beli po gl. 1.90.

Bogat izbor galoš za moške, ženske in otroke.

Svilene plinove MREŽICE!!

„ROYAL“

dajajo najbolj bleščečo luč in so neverjetne solidnosti po 35 in po 50 nvč.

Cilindri, tulipani, klobuki za svetilke itd.

Naročbe.

PODJETJE ZA NEPREGORLJIVE LUČI

P. ROZZO, ul. S. Antonio 5.

Rudolf Aleks. Varbinek
zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2 II. nadstropje

(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene.

Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

Prilagodeno božično darilo!

Srečkanje nepreklicno
15. januarja 1903.

Glavni dobitek

kron **40.000** kron

Srečke društva za umetno obrt
(Kunstgewerbe-Verein)

po 1 krono

priporočajo:

Josip Bolaffio, Mandl & C.o, Mercurio Triestino, Ig. Neumann, Henrik Schiffmann, S. Tavella, Figli di O. Zuculin v Trstu.

Paglianova pijača

☉ ☉ ☉ **prof. Ernesta Pagliano** ☉ ☉ ☉

nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano

je bilo predloženo zdrav. vodstvu min. za notranje pose v Rimu, koje je dovolilo razprodajo.

Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higijenični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnam.

Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko.

Naročbe je naslovljati na tvrčko

Prof. Ernest Pagliano, Napolj, Galata San Marco šte. 4.

Najkoristnejša božična darila!

Pariz 1900
„Grand Prix“
Največe odlikovanje

Originalni Singerjevi šivalni stroji so najpopolnejši v konst-ukciji in izvršenju.
Originalni Singerjevi šivalni stroji so neobhodno potrebni za domačo rabo in obrt.
Originalni Singerjevi šivalni stroji so najbolj razširjeni v tovarniškem prometu.
Originalni Singerjevi šivalni stroji so nedosežni v šivanju in trpežnost.
Originalni Singerjevi šivalni stroji so najpriljubnejši za moderno umeteljno vezenje.
Brezplačni poučni tečajji v vseh domačih šivalnih delih kakor tudi v modernem umetelnem vezenju.

Zaloga svile za pletenje v velikem barviem izboru. Elektromotori za posamične šivalne stroje za domačo rabo.

Singer Co. delniško društvo šivalnih strojev.

TRST — Corso, Palazzo Salem — PRST

Očiščeno perje za postelje

in puh

priporoča

LJUBLJANA
Pred škofijo št. 20.

F. HITI

LJUBLJANA
Pred škofijo št. 20.

Narčila se točno izvršujejo.

Na zahtevo vzorce s cenami.

Pekarna in slasčičarna
Antona Peternel

v ulici Solitario št. 25.

Podpisani priporoča svojo pekarno in slasčičarno, v kateri se dobiva trikrat na dan svež kruh in slasčice vsake vrste. Prodaja tudi: vsakovrstne moke iz grških mlinov po najnižjih cenah, in pristni najfiniji refošk v steklenicah.

Sprejema se tudi domač kruh v pečivo
Udani
A. Peternel.

Na prodaj.

je površna sukinja, mantalja, obleke za gospe in pohišivo. Več se izve pri upravi „Edinosti“.

Assicurazioni general i
V TRSTU.

(Društvo ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavica in rezerva dne

31. decembra 1893. . . . . gl. 58,071.673-84

Premije za poterjati v naslednjih letih 30,541.700-64

Glavica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1894. . . . . 169,929.625-03

Plačana povračila: a) v letu 1894. . . . . 9.737.614-48

b) od začetka društva do 31. decembra 1894. . . . . 292,401.706-51

Letni računi, izhaz dosedaj plačanih odškodovanj tarife in pogoje za zavarovanje in sploh vsa natančno na pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva. Via della Stazione št. 88/81 v lastnej hiši.

FILIJALKA

BANKE UNION
V TRSTU

e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter se obrestuje:

Vrednostne papirje:

po 2¹/₂% proti 5 dnevni odpovedi

„ 2¹/₂% „ 12 „

„ 3¹/₄% „ 4 mesečni „

„ 3¹/₄% „ 8 „

„ 3¹/₄% „ 1 letni „

Napoleone:

po 2 % proti 20 dnevni odpovedi

„ 2¹/₂% „ 40 „

„ 2¹/₂% „ 3 mesečni „

„ 3 % „ 6 „

Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od oziroma 2. avgusta naprej.

b) Za giro-conto daje 2¹/₂% do vsakega zneska zplačuje se do 20.000 gl. a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajijo v posebni uložni knjižici.

c) Zaročena se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si boji uradnih ur.

Sprejema za svoje conto-currentiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone prot rimerni proviziji.